

18/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

חיפוש לא חוקי של המשטרה - מה מותר ומה אסור

חיפוש משטרה בגופו של אדם, בביתו או במכשיריו הוא חוויה לא נעימה, בין אם הוא מבוצע באמצעות צו ועל פי החוק, ובין אם לאו. ראיות שנמצאות במהלך חיפוש משטרה עלולות לקבוע את גורלו של חשוד. חשוב לדעת כי במידה ויתברר שהחיפוש נערך שלא כחוק, ראיות אלו לא תהיינה קבילות בבית המשפט. כאשר שוטר דורש לבצע חיפוש, בין אם מדובר בחיפוש בביתו, רכבו או גופו של אדם, עליו להציג צו חיפוש המאשר זאת, או שצריך להתקיים יסוד סביר לחשד המצדיק עריכת החיפוש. במקרים בהם אין בידי השוטר צו חיפוש ולא מתקיים יסוד סביר לחשד, על השוטר לקבל את הסכמתו המודעת של האדם אשר בגופו, ביתו או רכבו נערך החיפוש. חיפוש שנעשה מבלי שהתקיים אחד התנאים הללו הוא חיפוש בלתי חוקי, ובמידה ונמצאות ראיות מפלילות במהלכו, ראיות אלו אינן קבילות בבית המשפט. עו"ד אסף דוק מסביר במאמר הבא על חוקיות החיפוש, זכויותיו של האזרח ועל הדרך הנכונה לפעול במקרה ואתם נתקלים בשוטר המעוניין לבצע חיפוש לא חוקי בביתכם, ברכבכם, בגופכם או בטלפון הנייד שלכם.

הזכות לפרטיות

אחת הזכויות הבסיסיות של אזרח במדינה דמוקרטית היא הזכות לנהל את חייו תוך שמירה על פרטיותו. כל עוד אדם מכלכל את מעשיו בדרך הנראית לו מבלי לפגוע באנשים אחרים או לסכנם ומבלי להפר את החוק, שמורה לו הזכות לנהל את חייו בפרטיות.

יחד עם זאת, כאשר אדם מבצע עבירות, מפר את החוק ופוגע באזרחים אחרים, יש לאפשר לכוחות האכיפה לבצע את החקירות הנדרשות למיצוי הדין עם העבריין. סעיפי החוק הנוגעים בתנאים הנדרשים לביצוע חיפוש חוקי מבקשים לייצר איזון בין זכויותיו ופרטיותו של האזרח, ובין הסמכויות להן זקוקים גופי האכיפה והחוק בכדי לשמור על שלום הציבור.

הסכמה מודעת

במקרים רבים, כאשר שוטר מבקש לבצע חיפוש בכליו או בביתו של אדם ללא צו, אותו אדם נכנס למצב של חרדה ולחץ, ומהפחד שחלילה יסתבך עם החוק, הוא 'משתף פעולה' עם השוטר, ומסכים לביצוע החיפוש. ייתכן ששוטר יבקש לבצע חיפוש במכשיר או בדירה של אדם בשל חשד לעבירה מסוימת, ובמהלך החיפוש ימצא ראיות לעבירות אחרות, אשר לולא התבצע החיפוש לא היו מתגלות. במקרה כזה, האדם שבביתו או במכשיר הטלפון שלו בוצע החיפוש ימצא עצמו נאשם בעבירות שלולא התבצע החיפוש לא היה נאשם בהן.

אזרחים רבים אינם מודעים לעובדה שהם **רשאים לסרב לחיפוש**, וסוברים בטעות כי סירוב לחיפוש יתפס כהודעה באשמה או יסבך אותם עם מערכת האכיפה. חשוב להבין: כאשר אין בידי השוטר צו חיפוש ולא מתקיימות נסיבות מחשידות המצדיקות עריכת החיפוש, השוטר צריך לקבל את הסכמתו המודעת של החשוד לביצוע החיפוש. על

18/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

השוטר להבהיר לחשוד שעומדת לו הזכות לסרב לחיפוש, וכי סירוב כזה לא ייחשב לעבירה או הפרעה לשוטר, ולא ייחשב להודאה באשמה כלשהי. במידה ואדם נתן הסכמתו לחיפוש מבלי שהובהר לו כי אינו מחויב לעשות זאת, וכי סירוב לא יפליל או יסבך אותו, החיפוש ייחשב לחיפוש בלתי חוקי.

כיצד יש לנהוג במהלך חיפוש בלתי חוקי

גם אם אתם סבורים ששוטר המבצע חיפוש בביתכם או בגופכם, עושה זאת באופן לא חוקי, אין לראות בכך הזמנה להתעמת עם השוטר או למנוע ממנו בכוח לבצע את החיפוש, שכן פעולות אלו עלולות לסבך אתכם. המונח "חשד סביר" אינו מוחלט, ונתון לפרשנות הן על ידי השוטר בשטח והן על ידי מערכת המשפט. הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו מהווה עבירה פלילית, ואזרח המביע התנגדות אקטיבית לביצוע חיפוש שלדעתו אינו חוקי, עלול למצוא עצמו מואשם בעבירות של הפרעה והכשלת שוטר בעת מילוי תפקידו, או אף תקיפת שוטר. בשל כך, חשוב להבין כיצד יש לפעול במקרים של חיפוש שאינו חוקי.

ראשית - כדי שלא לצבור חשדות ואישומים נוספים ולהרע את מצבכם, רצוי לא להתנגד לחיפוש בצורה אגרסיבית. במידה והשוטרים מתעקשים לבצע את החיפוש, הניחו להם לבצעו תוך תיעוד החיפוש, כדי שניתן יהיה להראות בעתיד שהחיפוש בוצע באופן שאינו חוקי. מותר ורצוי לדרוש מהשוטרים להציג בפניכם את צו החיפוש, ואם אין כזה, לבקש לדעת מה מטרת החיפוש, ובמה אתם נחשדים. במהלך החיפוש השתדלו שלא להתעמת עם השוטרים, כדי שלא תואשמו בעבירות נלוות. במידה ויהיו בידיכם הוכחות לכך שהחיפוש בוצע באופן בלתי חוקי, תוכלו להציג בפני בית המשפט. אם בית המשפט ישתכנע שהחיפוש היה בלתי חוקי, ראיות שהושגו באמצעותו לא תהיינה קבילות.

חיפוש לא חוקי בבית

חיפוש חוקי בביתו של אדם צריך להתבצע כאשר יש בידי השוטר צו חיפוש, ובנוכחות שני עדים שאינם שוטרים, אלא אם כן נסיבות העניין אינן מאפשרות נוכחות עדים, או שהאדם שבביתו נערך החיפוש מבקש שהחיפוש ייערך ללא עדים. חיפוש ללא צו חיפוש יכול להיערך רק כאשר יש יסוד סביר לחשד לביצוע עבירה המצדיקה חיפוש, או שהאדם שבביתו או בחפציו מבוצע החיפוש נתן לכך את הסכמתו המודעת. כאשר שוטרים מתדפקים על דלת ביתכם ודורשים לבצע בו חיפוש, בקשו לראות את צו החיפוש לפני שאתם מכניסים אותם, זו זכותכם. אם מצאתם טעויות בפרטי הצו הסבירו זאת לשוטרים.

במידה ואין בידי השוטרים צו חיפוש, בקשו לדעת מה מטרת החיפוש, במידה ומדובר בעילה שאינה מצדיקה חיפוש, תוכלו להציג זאת בפני בית המשפט. אם יתברר שלא התקיים יסוד לחשד סביר לפשע או עבירה, החיפוש ייחשב לבלתי חוקי וכל ראיה שתימצא במהלכו תהיה בלתי קבילה בבית המשפט. תעדו את החיפוש כפי יכולתכם, ובמהלך החיפוש שימו לב למעשיהם של השוטרים, יתכן שתבחינו בפרטים שיעזרו בעתיד להוכיח שהחיפוש לא התבצע באופן חוקי. לאחר החיפוש צלמו את הדירה, במידה ונגרם נזק לרכוש תעדו זאת.

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

חיפוש לא חוקי ברכב

קורה שאדם נתקל בשוטר המבקש לערוך חיפוש ברכבו. גם במקרים אלו רצוי להישמע להוראות השוטר מחד, ולתעד את מהלך החיפוש מאידך. במידה ומדובר בחיפוש לא חוקי שבמהלכו מצאו השוטרים ראיות מפלילות לכאורה, תיעוד של פרטים המעידים כי החיפוש בוצע שלא על פי דרישות החוק יהפוך את הראיות שהושגו לבלתי קבילות.

בסעיף 71(א) לחוק סדר הדין נקבע בזאת הלשון:

“היה לשוטר יסוד סביר לחשד שבוצעה עבירה בת מעצר וסבר כי יש צורך לבצע חיפוש בכלי רכב כדי לאתר את מבצע העבירה או את קורבנה או כדי לאתר ראיה הקשורה בעבירה, רשאי הוא להורות לעכב את כלי הרכב ולערוך את החיפוש כאמור”.

יש לשים לב לשתי נקודות עיקריות בקביעה זו:

□ **יסוד סביר לחשד** - כאמור הגדרה זו נתונה לפרשנות הן מצד השוטר והן מצד השופט, וקיומו של יסוד סביר לחשד תלוי בנסיבות ובפרשנות שניתנת להן.

□ **עבירה בת מעצר** - עבירה בת מעצר היא עבירה שבגינה יעצר העבריין, מדובר בעבירת עוון או פשע.

מה שחשוב לזכור בנוגע לחיפוש ברכב הוא שעל מנת שהחיפוש יהיה חוקי, צריכות להתקיים נסיבות המבססות חשד סביר לעבירה שהיא מסוג פשע או עוון. במקרה שהנסיבות לא מבססות חשד סביר, החיפוש אינו חוקי, וכל ראייה לכאורה שנתפסה במהלכו אינה קבילה.

חיפוש לא חוקי בחומרי מחשב

בימינו, פשעים רבים מבוצעים באמצעות תקשורת ממוחשבת ולכן בחקירות מסוימות קיים צורך לבצע חיפוש במחשבו או בטלפון החכם של חשוד. יחד עם זאת, מודע המחוקק לעובדה שמחשבים נייחים, מחשבים ניידים וטלפונים סלולאריים מכילים מידע אישי ורגיש של בעליהם.

חיפוש שאינו מוצדק במכשירים אלו מהווה הפרה בוטה של פרטיותו של אדם, ולכן מניח החוק סייגים בפני מי שמבקש לעשות זאת.

סעיף 23 א (א) בפקודת סדר הדין הפלילי קובע כך: **“...חדירה לחומר מחשב וכן הפקת פלט תוך חדירה כאמור, יראו אותן כחיפוש ויעשו על-ידי בעל תפקיד המיומן לביצוע פעולות כאמור...”**

סעיף 23 א (ב) (תיקון מס' 12 תשס"ה - 2005) קובע כך: **“...על אף הוראות פרק זה, לא ייערך חיפוש כאמור בסעיף קטן (א), אלא על-פי צו של שופט לפי סעיף 23, המציין במפורש את ההיתר לחדור**

18/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

לחומר מחשב או להפיק פלט, לפי העניין, והמפרט את מטרות החיפוש ותנאיו שייקבעו באופן שלא יפגעו בפרטיותו של אדם מעבר לנדרש..."

היות שכיום כל אחד מחזיק ברשותו טלפון חכם המתפקד כאמצעי תקשורת ומחשוב, חיפוש בטלפון הנייד נחשב גם הוא לחיפוש בחומרי מחשב. כדי שחיפוש חומרי מחשב יהיה חוקי, עליו להיערך על ידי אדם מיומן ומורשה, ועל השוטר להציג בפניכם צו חיפוש חתום על ידי שופט.

יתרה מכך, על הצו להכיל הוראה מפורשת המתירה חדירה לחומרי מחשב והפקת פלטים. כמו כן, על הצו לפרט את תנאי החיפוש ומטרותיו, כך שהחיפוש לא יפגע בפרטיותכם שלא לצורך.

אם אין בידי השוטרים צו, חיפוש בחומרי מחשב ייחשב חוקי רק בהתקיים יסוד סביר לביצוע עבירה או שהאדם שהמחשב או הטלפון שייכים לו נתן את הסכמתו לחיפוש.

חיפוש לא חוקי על גופו של אדם

חיפוש גופני על ידי שוטר הוא חוויה לא נעימה, שעלולה להיות מבישה ומטלטלת אם היא מבוצעת בפרהסיה. למרות רגישות הנושא, ולמרות האמוציות שחיפוש גופני לא מוצדק עשוי לעורר, יש לשמור ככל הניתן על קור רוח, שכן התנגדות לביצוע החיפוש עלולה במקרים רבים להחריף את המצב.

בהתאם לסעיף 22 א לפקודת סדר הדין הפלילי: **"...שוטר העוצר אדם, או המקבל עצור או אסיר למשמורתו, רשאי לערוך חיפוש על גופו; בסעיף זה "חיפוש על גוף האדם" - חיפוש על פני גופו של אדם, בבגדיו או בכליו, שאינו חיפוש חיצוני או פנימי כהגדרתם בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי)..."**

לפיכך, חיפוש בגופו של אדם אינו כולל חיפוש חיצוני שפירושו צילום גופו של אדם, בחינה חזותית של גופו, נטילת חומר מעל גופו, בחינת עורו וכן הלאה. כמו כן, חיפוש בגופו של אדם אינו כולל חיפוש פנימי בשום צורה ואופן. משמעות הדבר היא שחיפוש בגופו של אדם הוא בעיקרו חיפוש בבגדיו ובכליו של אדם, וחיפוש ראשוני בגופו. בנוסף לכך, הסעיף מדבר על חיפוש בגופו של עצור או אסיר, במקרים אלו שוטר רשאי לבצע חיפוש בגופו של אדם ללא צו חיפוש.

סעיף 29 לפקודת סדר הדין הפלילי מגדיר את התנאים לביצוע חיפוש בגופו של אדם שאינו עציר או אסיר. על פי סעיף זה, ניתן לבצע חיפוש ללא צו בגופו של אדם בהתקיים שני תנאים:

החיפוש מתבצע באדם שנמצא במקום בו מבוצע חיפוש, או בסמוך אליו.

קיים יסוד סביר לחשד שהאדם בו מבוצע החיפוש מחזיק ברשותו חפץ אותו השוטרים מחפשים, או רשאים לחפש.

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

בנוסף, באם מתקיים חשד סביר לכך שאדם מחזיק ברשותו סמים מסוכנים, רשאי שוטר לבצע חיפוש בגופו.

כאשר מתבצע חיפוש בגופו של אדם שאינו עצור או אסיר, על החיפוש להתבצע בנוכחות שני עדים שאינם שוטרים, אלא אם כן נסיבות החיפוש ודחיפותו אינם מאפשרים זאת, או שהאדם בו מבוצע החיפוש ביקש שהחיפוש יתבצע ללא עדים. במידה והאדם בו בוצע החיפוש ביקש שהחיפוש יבוצע ללא עדים, יש לפרט את בקשתו בפרוטוקול החיפוש.

חיפוש בגופו של אדם מסיבות ביטחוניות

המצב הביטחוני בישראל הוליד תקנות רבות שמטרתן שמירה על בטחון המדינה ואזרחיה. סעיף 3 לחוק בטחון הציבור מפרט את הנסיבות בהן יכול איש ביטחון או שוטר לבצע חיפוש בגופו של אדם ללא צו. סעיף 3 (א) קובע כי חייל, מאבטח או שוטר רשאים לבצע חיפוש בגופו של אדם ללא צו חיפוש בנסיבות הבאות:

□ בעת כניסה ויציאה מנמל, מקום מגורר או בניין.

□ בעת שהייה בתחנות הסעה ציבוריות, תחנות הסעה לחיילים, ונקודות בדיקה, או בעת שהייה בסביבתן הקרובה.

□ בעת עלייה לרכב ציבורי, בעת שהות ברכב ציבורי ובעת ירידה מרכב ציבורי.

סעיף 3 (ב) לחוק בטחון הציבור מתיר למאבטח, חייל או שוטר לבצע חיפוש בגופו או רכבו של אדם אם קיים יסוד סביר לחשוב שאותו אדם נושא נשק שלא כחוק, או שהוא מתכוון לעשות בנשק שימוש לא חוקי. חשוב לציין שבמקרה זה סכין יכול להוות כלי נשק, יחד עם זאת, במקרים רלוונטיים לסעיף 3 (ב) יש להוכיח יסוד סביר לחשד כדי שהחיפוש ייחשב לחוקי.

חוק המישוש

בימים אלו מוצגת בפני הכנסת הצעת "חוק המישוש", על פיה שוטר יהיה רשאי לערוך חיפוש בגופו של אדם גם כאשר לא מתקיים יסוד סביר לחשד. ההצעה מקודמת על ידי משרד הביטחון במטרה לפעול למען ביטחון האזרחים, אולם קיים חשש גדול שאם יאושר החוק על ידי הכנסת, שוטרים עלולים לעשות בו שימוש לרעה בדרך שתפגע באזרחים תמימים.

די להיזכר באירועים מעוררי מחלוקת הנוגעים לטיפול המשטרה במפגינים ועוברי אורח תמימים בחודשים האחרונים כדי להבין את הבעייתיות שטמונה בהצעת החוק הזו. אישור ההצעה על ידי הכנסת ייצור מצב בו כל שוטר רשאי לערוך חיפוש בגופו ובכליו של אדם כרצונו, ללא שיידרש להוכיח עילה מוצדקת לביצוע החיפוש.

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

חשיבות איכות הייצוג המשפטי בהתמודדות עם חיפוש בלתי חוקי של המשטרה

בוצע בביתך, בגופך או במחשבך חיפוש בלתי חוקי? פנה בהקדם לעורך דין פלילי, בכדי לבטל את קבילותם של ראיות וממצאים שהתגלו במהלך החיפוש. חשוב להבין שגם אם במהלך החיפוש נמצאו ראיות הקושרות אותך לביצוע עבירות, ביכולתך לפעול לביטול קבילותן של עבירות אלו. חיפוש ללא צו יכול להתקיים רק כאשר יש חשד סביר לביצוע עבירה, או לאחר שנתת את הסכמתך לביצוע החיפוש.

במהלך החיפוש השתדל להימנע מעימות עם השוטרים, ולפעול על פי הוראותיהם, על מנת שלא תואשם בעבירות של הפרעה לשוטר או תקיפתו. רצוי לתעד עד כמה שניתן את מהלך החיפוש, בכדי שעורך דינך יוכל להוכיח שהחיפוש בוצע באופן בלתי חוקי.

היועצות בעו"ד פלילי מנוסה הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך הפלילי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך ביעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שיייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בהליכים פליליים מזה תקופה ארוכה ושומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה ובוצע בגופך, בביתך או בכליך חיפוש לא חוקי - פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.